

Avans Hogeschool

Associate Degree Accountancy

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In februari 2020 is de bestaande Associate degree (Ad)-opleiding Accountancy van de Avans Academie Associate degrees (AAAd) in 's-Hertogenbosch en Associate degrees Academie (AdA) in Roosendaal, een tweejarige voltijdopleiding in Den Bosch en Roosendaal bezocht door een visitatiepanel van NQA.

Het panel beoordeelt de opleiding **positief**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **voldoet**.

De opleiding leidt op tot financieel professional die onder de hoede van of in nauwe samenwerking met een financieel manager, accountant, fiscalist of controller werkt. Het panel is van mening dat de opleiding een helder beroepsbeeld neerzet.

Het panel stelt vast dat de opleiding passende competenties hanteert. De opleiding baseert zich in eerste instantie op het landelijke opleidingsprofiel Accountancy. Daarnaast heeft zij gebruik gemaakt van het opleidingsprofiel Finance & Control dat in het eerste jaar sterk overeenkomt met het opleidingsprofiel Accountancy en in tegenstelling tot het profiel van Accountancy een vertaling kent naar niveau 5. Aansluitend heeft de opleiding het profiel van Finance & Control meegenomen in het licht van de toekomstige ontwikkeling van het beroep. De beoogde leerresultaten zijn op Ad-niveau beschreven. Hierbij is het Ad-niveau duidelijk aangetoond.

De opleiding heeft volgens het panel in voldoende mate contact gehad met het werkveld bij de vormgeving van het programma. Het panel nodigt de opleiding uit de gesprekken met de werkveldvertegenwoordiging meer gestructureerd te laten plaatsvinden en daarnaast ook op strategisch niveau periodiek contact te hebben. Dan zal de opleiding het profiel nog beter aan laten sluiten bij het regionale werkveld.

De opleiding profileert zich met de aandacht voor de analyse en de interpretatie van de data, hiermee sluit zij aan bij de wensen van het werkveld. Het panel complimenteert de opleiding met de wijze waarop zij erin geslaagd is een opleiding te ontwikkelen die past bij de specifieke kenmerken van de Ad-student.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel **voldoet**.

Het panel complimenteert de opleiding met een goed onderbouwd en samenhangend curriculum waar goed rekening is gehouden met de specifieke kenmerken en behoeften van de Ad-student Accountancy. De opleiding is sterk praktijkgericht en zowel de inhoud als de didactische vormgeving passen goed bij de studenten die voor deze opleiding kiezen. Deze praktijkgerichtheid komt terug in de integrale en stageleerlijn, maar ook in de andere leerlijnen waar de studenten eveneens werken aan beroepsopdrachten. Het panel ziet een mooie mix aan een betrokken werkveld van accountantskantoren en grote en middelgrote bedrijven en nodigt de opleiding uit om ook administratiekantoren te betrekken.

Daarnaast heeft de opleiding het uitgangspunt, dat de student niet alleen de cijfers moet begrijpen, maar ze ook moet kunnen duiden, goed vertaald in het curriculum.

Het panel heeft een enthousiast en betrokken docententeam ontmoet dat prima in staat is om het curriculum op een goede manier uit te voeren en verder te ontwikkelen. De studenten ervaren de docenten als toegankelijk en ondersteunend.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **voldoet**.

Het panel is van mening dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing, dat is gebaseerd op de wettelijke en hogeschoolbrede kaders. Bij de toetsing staan de beroepsproducten die de student gedurende de opleiding maakt centraal. De toetsvormen passen bij het programma en bij het Ad-niveau.

De opleiding volgt het vierogenprincipe, bij zowel de totstandkoming als bij de beoordeling van de toetsing. De borging van de toetsing is helder en degelijk. Het panel complimenteert de opleiding met het inwerktraject voor (aspirant-)examinatoren die niet alleen een goede scholing krijgen, maar de eerste periode ook in een buddysysteem begeleid worden. Naar de mening van het panel voeren de examen- en de toetscommissie hun taken goed uit.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel **voldoet**.

Volgens het panel toont de opleiding in voldoende mate aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd. Het panel heeft een selectie van vijftien eindwerken kunnen bestuderen en vond het niveau over de gehele linie voldoende en de onderwerpen passend. Ook de beoordeling is adequaat.

Omdat dit een jonge opleiding is, zijn er nog weinig afgestudeerden. De alumna die het panel op de bezochtdag heeft gesproken, was tevreden. Gezien de opbouw van de opleidingen, de mogelijkheden die de opleiding biedt om na het afstuderen door te studeren en academiebreed onderzoek naar deze mogelijkheden, heeft het panel er alle vertrouwen in dat de afgestudeerden hun weg goed zullen vinden.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	6
Schets van de opleiding	8
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	11
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	16
Standaard 3 Toetsing	21
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	25
Eindoordeel over de opleiding	27
Aanbevelingen	28
Bijlagen	29
Bijlage 1 Bezoekprogramma	30
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	31

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande voltijd Associate degree (Ad)-opleiding Accountancy (verder: Ad Accountancy) van Avans Hogeschool. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2018) en de *NQA Handleiding opleidingsvisitaties 2019*. Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding.

Werkwijze panel en procesverloop

Het visitatiepanel van NQA, dat de beoordeling heeft uitgevoerd, is samengesteld door NQA in opdracht van Avans Hogeschool en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 7 februari 2020. Het visitatiepanel bestond uit:

A.M.C.D. Vanmaercke M TEW (voorzitter, domeindeskundige)

M.J.H. Geven AA (domeindeskundige)

Drs. J. de Beuze AA (domeindeskundige)

C. de Jong (studentlid)

Drs. B.J. Steenbergen MBA, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Voor het bezoek heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen ter beschikking gesteld aan het panel. In een paneloverleg heeft het panel het bezoek voorbereid. De panelleden zijn geïnstrueerd over de werkwijze via de NQA-handleiding en het NVAO-kader. Vervolgens heeft het panel de aanpak, rolverdeling en werkwijze voor het visitatiebezoek besproken. Het panel heeft gesproken over de indrukken en observaties die zijn verkregen vanuit het zelfevaluatie-rapport en de bijlagen. Ook zijn de meningen over de geselecteerde eindwerken gedeeld. Conform de richtlijnen van het NVAO-kader is er bij twijfel over het niveau of de beoordeling van een eindwerk een tweede panellid als lezer ingeschakeld. Informatie uit het vooroverleg is uitgewerkt in een agenda met vraagpunten voor de bezoekdag. Waar nodig is contact opgenomen met de opleidingen om de organisatie van de bezoekdag verder te stroomlijnen.

Tijdens de bezoekdag heeft het panel gesproken met diverse groepen en het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie Bijlage 1 en 2). Aan het einde van de bezoekdag heeft het panel alle verkregen informatie verwerkt tot een compleet beeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. De voorzitter van het panel heeft in een afsluitende mondelinge terugkoppeling de voorlopige eindoordelen en belangrijkste bevindingen meegedeeld aan de opleiding.

Na het visitatiebezoek heeft de secretaris een conceptrapportage opgesteld en voorgelegd aan alle panelleden. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd aan de opleiding. De panelleden hebben kennis genomen van de reactie van de opleiding en waar nodig aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

De opleiding was nog niet ingedeeld in een visitatiecluster.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 8 april 2020

Panelvoorzitter

A.M.C.D. Vanmaercke M TEW

Lead-auditor

drs. B.J. Steenbergen MBA

Schets van de opleiding

De voltijd Associate degree-opleiding Accountancy wordt op twee locaties aangeboden: in 's-Hertogenbosch en in Roosendaal. In 's-Hertogenbosch is de opleiding ondergebracht bij de Avans Academie Associate Degrees (AAAd) en in Roosendaal bij de Associate degrees Academie (AdA). De AdA is een samenwerkingsverband tussen Avans Hogeschool en HZ University of Applied Sciences. Bij de AdA zijn negen opleidingen ondergebracht die vallen onder een licentie van een van beide hogescholen. De licentie van de Ad Accountancy behoort toe aan Avans Hogeschool.

De AAAd biedt Associate degree-programma's aan in vier disciplines: Business, HRM, Communicatie en ICT. De Ad Accountancy valt in het cluster Business.

De opleiding is ondergebracht bij twee verschillende academies, op twee locaties, die werken vanuit een vergelijkbare visie op onderwijs aan één opleiding met één opleidingsprofiel.

De opleiding is in september 2017 met 21 studenten gestart als een van de eerste zeven opleidingen aan de AAAd in Den Bosch. In september 2018 startte de opleiding ook in Roosendaal (met 29 studenten). Op dit moment telt de opleiding 68 studenten in 's-Hertogenbosch en 56 studenten in Roosendaal. Op het moment van de bezochtdag waren zestien studenten afgestudeerd in Den Bosch en waren er nog geen alumni van de opleiding in Roosendaal.

De naam Ad Accountancy is de officiële naam vanuit het CROHO-nummer. Deze naam staat ook op het diploma dat de student na een succesvolle afronding ontvangt.

De opleiding werkt zelf met de naam "Finance Ad Accountancy" omdat zij van mening is dat de officiële naam enigszins misleidend is aangezien de Ad-opleiding immers niet opleidt tot accountant, maar tot een financieel beroepsbeoefenaar die 'betekenis kan geven aan cijfers'. De startbekwame Ad'er Accountancy werkt nauw samen met of in opdracht van een accountant, fiscalist, controller of financieel manager. De opleiding vindt het transparanter naar de kandidaat student, de student en het werkveld om het woord "accountancy" niet te gebruiken aangezien de afgestudeerde geen toegang heeft tot het beroep.

Bij de ontwikkeling van het curriculum baseerde de opleiding zich op de kernvakgebieden die zowel voorkomen in de learning outcomes van het opleidingsprofiel van Landelijk Overleg Opleidingen Finance & Control, als in het Landelijk Opleidingsprofiel Accountancy dat echter niet op Ad-niveau geschreven is. De opleiding vormde deze passend om tot een samenhangend geheel op niveau 5 van het Nederlandse kwalificatieraamwerk.

Het curriculum van de opleiding is op beide locaties hetzelfde en ziet er als volgt uit:

Theoretische leerlijn
Integrale leerlijn
Vaardigheden leerlijn Engels
Persoonlijke & vaardigheden leerlijn
Stageleerlijn

LEERJAAR 1			
Semester 1 (27 EC)		Semester 2 (33 EC)	
Quickscan (7 EC)	Jaarverslaggeving (8 EC)	Meewerkstage (10 weken) (12 EC)	Ondernemingsplan (4 EC)
BABE 1 / Exact Online (4 EC)	Belastingrecht (3 EC)		Investeringsselectie (3 EC)
Managementgame (3 EC)	Administratieve Organisatie (BIV/AO)		Administratieve organisatie (BIV/AO) (3 EC)
Persoonlijke en maatschappelijke talentontwikkeling (2 EC)			BABE 2 (3 EC)
		Engels 1 (2 EC)	
			Overall assessment jaar 1 (6 EC)
LEERJAAR 2			
Semester 1 (29 EC)		Semester 2 (31 EC)	
Masterbudget (6 EC)	Managementdashboard (9 EC)	Risikoanalyse (5 EC)	Proeve van bekwaamheid (15 weken) (23 EC)
Kosten & Kostprijs (8 EC)	ICT analyse (4 EC)		
	Engels 2 (2 EC)		
BABE 3		BABE 3 (3 EC)	

Terugblik vorige visitatie

In het vorige visitatierapport zijn geen aanbevelingen opgenomen specifiek voor de Ad Accountancy

Tabel administratieve gegevens

Naam opleiding in CROHO	Accountancy
Type en soort	Hbo; associate degree
Variant	Voltijd
Sector	Economie
Graad	Associate Degree
Studielast	120 EC
Afstudeerspecialisatie(s)	
Locatie(s)	's-Hertogenbosch en Roosendaal
Onderwijstaal	Nederlands
ISAT code CROHO	80008
Financiering	Bekostigd
Visitatiegroep	Hbo Ad Accountancy Avans (eenmalig, uniek)
Inleverdatum	01-05-2020
Bijzonder kenmerk	Niet van toepassing
Joint program, met opgave van de betrokken partnerinstellingen en type graadverlening (joint/double/multiple degree)	Niet van toepassing

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel: **voldoet**.

De opleiding leidt op tot financieel professional die onder de hoede van of in nauwe samenwerking met een financieel manager, accountant, fiscalist of controller werkt. Het panel is van mening dat de opleiding een helder beroepsbeeld neerzet.

Het panel stelt vast dat de opleiding passende competenties hanteert. De opleiding baseert zich in eerste instantie op het landelijke opleidingsprofiel Accountancy. Daarnaast heeft zij gebruik gemaakt van het opleidingsprofiel Finance & Control dat in het eerste jaar sterk overeenkomt met het opleidingsprofiel Accountancy en in tegenstelling tot het profiel van Accountancy een vertaling kent naar niveau 5. Aansluitend heeft de opleiding het profiel van Finance & Control meegenomen in het licht van de toekomstige ontwikkeling van het beroep. De beoogde leerresultaten zijn op Ad-niveau beschreven. Hierbij is het Ad-niveau duidelijk aangetoond.

De opleiding heeft volgens het panel in voldoende mate contact gehad met het werkveld bij de vormgeving van het programma. Het panel nodigt de opleiding uit de gesprekken met de werkveldvertegenwoordiging meer gestructureerd te laten plaatsvinden en daarnaast ook op strategisch niveau periodiek contact te hebben. Dan zal de opleiding het profiel nog beter aan laten sluiten bij het regionale werkveld.

De opleiding profileert zich met de aandacht voor de analyse en de interpretatie van de data, hiermee sluit zij aan bij de wensen van het werkveld. Het panel complimenteert de opleiding met de wijze waarop zij erin geslaagd is een opleiding te ontwikkelen die past bij de specifieke kenmerken van de Ad-student.

Onderbouwing

Beroepsbeeld

In de ontwikkelfase (2016) heeft de opleiding een delegatie van het werkveld intensief betrokken bij de formulering van het beroepsprofiel van de afgestudeerde Ad Accountancy.

De opleiding constateert op basis van gesprekken met het werkveld, dat het werk van de boekhouder/administrateur de laatste jaren sterk is veranderd. Er is steeds minder behoefte aan mensen die alleen kunnen boeken en steeds meer behoefte aan medewerkers die informatie controleren, interpreteren en beschikken over digitale vaardigheden. De opleiding vindt het daarom belangrijk dat de afgestudeerde Ad'er Accountancy niet alleen een boekhouding kan inrichten en bijhouden, maar de cijfers ook kan interpreteren en kan adviseren. De kerntaak van de afgestudeerde Ad'er Accountancy van Avans Hogeschool is zelfstandig, doelgericht en onderbouwd oplossen van financieel administratieve vraagstukken in een multidisciplinaire

omgeving in samenwerking met of in opdracht van een accountant, financieel manager of controller. Concreet heeft het werkveld dat betrokken was bij de ontwikkeling van de opleiding een viertal beroepen gedefinieerd die passend zijn voor een afgestudeerde Ad Accountancy: administrateur, assistent-accountant, boekhouder en officemanager. Daarnaast kan de afgestudeerde Ad'er de rol van assistent vervullen voor financiële professionals op bachelorniveau, zoals de businesscontroller, risico-analist en manager financiële administratie.

Gezien dit beroepsprofiel spreekt de opleiding zelf over de Finance Ad Accountancy en niet de Ad Accountancy. Zij is van mening dat deze naam beter passend is bij zowel het beroepsbeeld als de inhoud van de opleiding. Ze is voornemens om ook de officiële naam van de opleiding te veranderen. Hoewel zij van mening is dat de huidige naam de inhoud van de opleiding voldoende afdekt, begrijpt het panel de gedachtegang van de opleiding en ondersteunt zij dit voornemen om een officiële naamswijziging aan te vragen om transparant en consequent te kunnen handelen.

De opleiding hanteert samenvattend het volgende profiel:

De startbekwame Ad'er Accountancy werkt bij accountantskantoren of bij administratiekantoren die zich richten op het MKB of op financieel gerelateerde afdelingen van (middel)grote organisaties. De werkzaamheden liggen primair op het gebied van de financieel administratieve en financieel fiscale dienstverlening. Daarnaast houdt hij zich bezig met het opstellen en analyseren van financiële rapportages. De Ad'er werkt in deze context nauw samen met of in opdracht van een accountant, fiscalist, controller of financieel manager aan (delen van) vraagstukken van (interne) klanten.

Het panel is van mening dat de opleiding een beroepsprofiel neerzet dat logisch aansluit bij de landelijke eisen en ontwikkelingen.

Na de start van de opleiding krijgt de opleiding van uit het werkveld op strategisch niveau feedback van de academiebrede Strategische Advies Raad (SAR) die drie keer per jaar bij elkaar komt ('s-Hertogenbosch). In deze SAR heeft één werkvelddeskundige zitting voor de Ad Accountancy. De opleiding op de locatie Roosendaal maakt op dit moment gebruik van de werkveldcontacten uit 's-Hertogenbosch, maar is voornemens om de komende periode meer te investeren in het vergroten en verstevigen van de betrokkenheid van het werkveld bij de opleiding.

Het panel ondersteunt het voornemen om in Roosendaal de contacten met het werkveld te verstevigen. Ook in 's-Hertogenbosch echter zou de opleiding het werkveld op strategisch niveau wat meer bij de opleiding kunnen betrekken door een gestructureerde Ad-Accountancy werkveldadviescommissie in te richten en administratiekantoren uit te nodigen.

Eindkwalificaties

De opleiding sluit aan bij zowel de bachelor Accountancy als de bachelor Finance & Control, aangezien de eerste leerjaren van deze opleidingen een grote overlap kennen.

De opleiding heeft zich daarom bij de ontwikkeling georiënteerd op de landelijke opleidingsprofielen van zowel de bachelor Accountancy (Hbo Accountancy Opleidingen, 2017) als de bachelor Finance & Control (LOPFC, 2016). Zij committeert zich aan beide profielen.

De opleiding heeft de dertien competenties uit het landelijke opleidingsprofiel Accountancy vertaalt naar Ad-niveau en ze ingebed in de onderwijsonderdelen. Dat heeft zij ook gedaan voor de tien kernvakgebieden uit dit opleidingsprofiel. Een aantal competenties en kernvakgebieden komt niet terug in de opleiding Ad Accountancy omdat deze gerelateerd zijn aan de bachelor opleiding. Dat geldt voor competentie vijf (verantwoording afleggen over het functioneren aan de accountant) en acht (de waarde of bruikbaarheid en beperkingen van een onderzoek op het vakgebied taxeren). Daarnaast komen de kernvakgebieden Organizational Behavior en Quantitative techniques niet terug in de opleiding. Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding goede verantwoording aflegt en logische en navolgbare keuzes maakt.

Uiteindelijk zijn de leeruitkomsten van het landelijke opleidingsprofiel van Finance & Control (LOPFC, 2016) als uitgangspunt genomen voor de formulering van de eindkwalificaties. In dit profiel zijn de leeruitkomsten ook op niveau 5 (Ad) beschreven. De opleiding sluit aan op de competenties én de kernvakgebieden van het landelijke opleidingsprofiel Accountancy. In het opleidingsprofiel Finance & Control is een viertal deelgebieden beschreven: (1) Strategisch Management, (2) Performance Management, (3) Governance, Risk & Compliance en (4) Finance, Operations & Reporting. De focus van de afgestudeerde Ad'er ligt met name op dat laatste deelgebied van Finance, Operations & Reporting.

In de gesprekken met het werkveld tijdens de ontwikkelingsfase bleek dat het werkveld behoefte heeft aan een wendbare professional die het verhaal achter de cijfers begrijpt.

De opleiding heeft zes leeruitkomsten op niveau 5 geformuleerd en verantwoord middels het NLQF5-framework. De wens van het werkveld voor een wendbare professional komt met name terug in de eerste leeruitkomst (professionele basis)

Leeruitkomst en koppeling LOPFC en koppeling Landelijk opleidingsprofiel Accountancy	Toelichting
Professionele basis (Competenties Acc 1, 2, 3,4,6,10, 11,13)	De Ad'er stelt zich in gedrag en houding professioneel, (zelf)kritisch, reflectief en integer op. Hij herkent door middel van reflectie normen en waarden bij zichzelf, werkgever en klanten en maakt deze onderwerpen bespreekbaar bij betrokkenen. Zijn handelen is in overeenstemming met de normen en waarden zoals deze gelden in het maatschappelijk verkeer. (Deze leeruitkomst is gespecificeerd in vijf competenties: (zelf)kritisch, stelling durven nemen, nieuwsgierigheid, initiatief nemen, organisatiebewustzijn).
Financiële administratieve dienstverlening (LOPFC: 2) (Competenties Acc 1, 9, 10,11, 13)	De Ad'er is in staat een eenvoudige administratieve administratie op te zetten, bij te houden en aan te passen in een geautomatiseerd systeem.
Financiële/fiscale dienstverlening (LOPFC 7) (Competenties Acc 1, 9, 10,11, 13)	De Ad'er kan externe verantwoordingsoverzichten, (eenvoudige jaarrekeningen, aangifte omzet- en inkomstenbelasting) voorbereiden/opstellen en een aanzet geven tot het beoordelen ervan, rekening houdend met de richtlijnen in de wet- en regelgeving.
Financiële rapportages (LOPFC 2, 3, 4,5) (Competenties Acc 1, 9, 10,11, 13)	De Ad'er kan geschikte analysemethodes toepassen, gericht op het nemen van de juiste (strategische, tactische en operationele) beslissingen voor een organisatie. Hij kan deze toepassen en verwerken in ad-hoc en terugkerende rapportages ten behoeve van interne sturing en verantwoording.
Risicosignalering (LOPFC 4,5,6) (Competenties Acc 1, 9, 10,11, 13)	De Ad'er herkent operationele risico's die van invloed zijn op de informatievoorziening en de bedrijfsprocessen, rekening houdend met de regelgeving. Hij identificeert pragmatische oplossingen voor de optimalisatie van bedrijfsprocessen.
Omgevingssensitiviteit (LOPFC 1) (Competenties Acc 1, 6, 9, 10,11, 13)	De Ad'er herkent en begrijpt de omgeving van de betreffende organisatie, de (inter)nationale ontwikkelingen en trends in deze context, bestudeert de (inter)nationale markten en cultuur en vertaalt deze ontwikkelingen en analyses naar de eigen meso- en micro-omgeving.

Het panel is van mening dat de vertaling naar de leeruitkomsten logisch en goed verwoord is.

Profilering

De opleidingen in 's-Hertogenbosch en Roosendaal profileren zich door een sterke praktijkgerichtheid. Doordat de praktijk zo sterk geïntegreerd is in de opleiding heeft de opleiding, volgens het panel, een actueel onderwijsprogramma (zie standaard 2). De opleiding sluit hiermee aan bij de academiebrede keuze waar de praktijk van de Ad-opleidingen centraal staat. De keuze van de opleiding om de praktijk als uitgangspunt te nemen, is volgens het panel een logische en passende keuze.

Het is het panel opgevallen dat de opleiding er heel goed in is geslaagd een opleiding te ontwikkelen met een profiel gericht op de specifieke instroom van de Ad-student. De opleiding heeft ervoor gekozen om een Ad-opleiding te ontwikkelen met een eigen profiel, los van de

bachelor Accountancy. Dit is zichtbaar in de didactische keuzes die de opleiding maakt, de vormgeving (standaard 2) en in de goed doordachte overgang van een alumni van de Ad Accountancy naar een bachelor Accountancy of Finance & Control. Studenten die hun opleiding willen vervolgen met een bachelor kunnen een aangepast traject volgen (standaard 4). Het panel vindt dit een compliment waard.

Inhoudelijk gezien profileert de opleiding zich door in het onderwijs veel aandacht te besteden aan 'het verhaal achter de cijfers' en de studenten niet alleen te leren een kloppende berekening te maken, maar ook de data te analyseren en interpreteren. In het curriculum wordt dan ook veel aandacht besteed aan data-analyse. Hiermee sluit de opleiding aan bij de behoefte van het werkveld aan een professional die het verhaal achter de cijfers begrijpt.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoet**.

Het panel complimenteert de opleiding met een goed onderbouwd en samenhangend curriculum waar goed rekening is gehouden met de specifieke kenmerken en behoeften van de Ad-student Accountancy. De opleiding is sterk praktijkgericht en zowel de inhoud als de didactische vormgeving passen goed bij de studenten die voor deze opleiding kiezen. Deze praktijkgerichtheid komt terug in de integrale en stageleerlijn, maar ook in de andere leerlijnen waar de studenten eveneens werken aan beroepsopdrachten. Het panel ziet een mooie mix aan een betrokken werkveld van accountantskantoren en grote en middelgrote bedrijven en nodigt de opleiding uit om ook administratiekantoren te betrekken.

Daarnaast heeft de opleiding het uitgangspunt, dat de student niet alleen de cijfers moet begrijpen, maar ze ook moet kunnen duiden, goed vertaald in het curriculum.

Het panel heeft een enthousiast en betrokken docententeam ontmoet dat prima in staat is om het curriculum op een goede manier uit te voeren en verder te ontwikkelen. De studenten ervaren de docenten als toegankelijk en ondersteunend.

Onderbouwing

Opzet en uitgangspunten van het programma

De opleiding hanteert twee uitgangspunten bij de opzet en inrichting van het onderwijsprogramma: de opleiding is praktijkgericht en de studenten leren de data te analyseren en te interpreteren zodat ze een wendbare en toekomstbestendige professional worden.

Praktijkgericht

De opleiding streeft ernaar om de studenten zoveel mogelijk in de praktijk te laten leren. Dat doen zij in de integrale leerlijn (57 EC) waar de studenten aan beroepsproducten met casuïstiek uit het werkveld werken en in de stageleerlijn (35 EC). Ook in de andere leerlijnen leert de student zoveel mogelijk in en door de praktijk. In de persoonlijke & vaardighedenleerlijn voert de student bijvoorbeeld een maatschappelijke opdracht uit, leert te handelen in overeenstemming met de normen en waarden in het maatschappelijk verkeer en ontwikkelt hij een breder perspectief op zijn opleiding. Concreet geeft de opleiding dit vorm door de studenten een maatschappelijke stage te laten lopen om een breder perspectief op de opleiding te ontwikkelen. Bij deze stages worden de studenten mede beoordeeld op de vijf competenties die onderdeel uitmaken van leeruitkomst 1. Studenten hebben een grote keuze in de stage die zij gaan doen. Zo heeft één van de studenten in dit kader onder meer vrijwilligerswerk bij een kerkgenootschap gedaan en is een andere student trainer geweest van een dameselftal. In de theoretische leerlijn werkt de

student zoveel mogelijk zelfstandig aan opdrachten in de studiehandleiding (na een korte instructie van de docent). De theorie die deze student krijgt aangeboden, loopt synchroon aan wat hij nodig heeft voor het beroepsproduct waar hij op dat moment aan werkt. Zo kan de student de theorie direct in de praktijk toepassen. Dit zag het panel onder meer in de analyse van de bedrijfsorganisatie in de Quickscan die niet resulteert in een klassiek rapport maar in een aantrekkelijk en overzichtelijk tijdschrift.

Aandacht voor 'het verhaal achter de cijfers'

De opleiding wil de studenten niet alleen leren een kloppende berekening te maken, maar ook om aandacht te vragen voor 'het verhaal achter de cijfers'. De opleiding heeft dit uitgangspunt in de gehele studie herkenbaar verweven. Zo starten de studenten in de eerste module van het eerste leerjaar met een Quickscan (7 EC) waar zij een analyse maken van een organisatie uit het werkveld. Zij kijken onder meer naar de kansen en bedreigingen van de externe omgeving en bepalen wat de belangrijkste balansposten zijn. Voor het bedrijf waar ze deze opdracht uitvoeren, maken zij een glossy met de belangrijkste bevindingen op een aantrekkelijke manier gepresenteerd. Ook in de latere onderwijsonderdelen, in met name de integrale leerlijn, werken de studenten op deze manier aan de vergroting van hun inzichten.

Inhoud programma

Het curriculum is verdeeld in vijf leerlijnen: een theoretische leerlijn (16 EC), een integrale leerlijn (57 EC), een vaardighedenleerlijn Engels (4 EC), een persoonlijke & vaardighedenleerlijn (2 EC) en een stageleerlijn (35 EC). Passend bij de didactische keuzes is de integrale leerlijn het meest dominant binnen de opleiding. In de theoretische leerlijn doet de student kennis op die hij nodig heeft om de beroepsproducten te maken en de stages met goed gevolg af te leggen. In de persoonlijke & vaardighedenleerlijn werkt de student aan competenties die hij nodig heeft voor het uitvoeren van de beroepsopdrachten.

Het eerste studiejaar is het basisjaar. De student verwerft in het eerste jaar basiskennis over bedrijfseconomie en bedrijfsadministratie (het vak BABE), belastingrecht en administratieve organisatie. De student past deze kennis toe in de beroepsproducten en tijdens de meewerkstage. Na de stage leert de student gegevens te interpreteren en analyseren in de beroepsproducten Ondernemingsplan en Investeringsselectie. De student sluit het eerste jaar af met een overall assessment (6 EC). In dit overall assessment komt alle theorie terug die in het eerste jaar aan de orde is gekomen.

In het tweede leerjaar rondt de student de leeruitkomsten af op eindniveau. Op basis van (aangeleverde financiële) gegevens leert de student in dit studiejaar analyseren, interpreteren en adviseren. Hij stelt interne budgetten op, bepaalt een kostprijs, stelt een managementdashboard op en voert een risicoanalyse uit. Daarna volgt een afstudeerstage die onderdeel uitmaakt van zijn Proeve van Bekwaamheid.

De opleiding heeft de klassieke structuur van periodes losgelaten en de verdeling van het aantal studiepunten en het aantal weken, dat een onderwijsonderdeel duurt, aangepast aan de grootte en complexiteit van het beroepsproduct. Zo werken de studenten bijvoorbeeld drie weken aan het project Masterbudget (jaar 2), maar tien weken aan het project Kosten & Kostprijs (jaar 2). Het panel is van mening dat dit besluit leidt tot een logisch ingevuld curriculum waar recht wordt gedaan aan de verschillende beroepsproducten. Het panel constateert verder dat het curriculum een logische opbouw kent waar de student werkt aan beroepsproducten van toenemende

complexiteit. Tegelijkertijd wordt de student begeleidt naar meer zelfstandigheid. De beroepsproducten vragen in eerste instantie vooral beschrijvende vaardigheden, maar later in de opleiding wordt steeds meer een beroep gedaan op de analytische vermogens van de student. Het panel constateert derhalve dat de opleiding op deze manier een goede invulling geeft aan de missie om de student ook het verhaal achter de cijfers te leren vertellen.

Beroepsvaardigheden

De opleiding stelt bij de ontwikkeling en uitvoering van het curriculum de beroepspraktijk centraal. Dit komt het best tot uitdrukking in de integrale leerlijn waar de student werkt aan de ontwikkeling van zijn beroepscompetenties. Bij deze leerlijn werkt de student aan een complete beroepstaak in een meer of minder complexe situatie. De student levert op deze manier gedurende zijn gehele opleiding verschillende beroepsproducten op, zoals de eerder genoemde Quickscan, maar ook bijvoorbeeld een ondernemingsplan en een managementdashboard. Bij de integrale leerlijn fungeren partners uit het werkveld als opdrachtgever. Studenten werken in de integrale leerlijn voor accountantskantoren, een bedrijf in branddeuren, een bedrijf in rioleringsbeheer, een (internationale) groothandel in industriële producten en een tennisvereniging.

Het panel is van mening dat de beroepsopdrachten gedurende de opleiding een goede opbouw in toenemende complexiteit kennen waarbij van de student toenemende zelfstandigheid gevraagd wordt zodat de student goed wordt voorbereid op de Proeve van Bekwaamheid aan het einde van zijn opleiding. Wel ziet zij dat er relatief veel accountantskantoren zijn betrokken en mist zij de administratiekantoren. Ze nodigt de opleiding uit om ook hen te betrekken als opdrachtgever bij de beroepsproducten.

Naast het werken aan beroepsproducten oefent de student zijn beroepsvaardigheden in de stageleerlijn. In het tweede semester van het eerste jaar maakt de student kennis met het beroep door gedurende tien weken 40 dagen mee te werken op een financiële afdeling van een bedrijf of instelling of op een administratie- of accountantskantoor. De student helpt dan eerst mee met de administratie en gaat daarbij eventueel ook coderen en inboeken. Daarna kan hij in zijn stage bijvoorbeeld een beschrijving maken van de administratieve organisatie, een boekhouding opzetten, de jaarrekening of de kwartaal/jaarafsluiting voorbereiden of een aangifte btw doen. De tweede (en afstudeer)stage loopt de student in de laatste fase van zijn studie. Gedurende deze stage richt de student zich op boekhouden en financieel fiscale dienstverlening.

Onderzoekvaardigheden

De Academies in Roosendaal en 's-Hertogenbosch hanteren een gezamenlijke visie op praktijkgericht onderzoek in de Ad's, uitgewerkt in een visiestuk 'Praktijkgericht Onderzoek'. Op Ad-niveau hoeven de studenten niet zelf onderzoek te doen, maar leren zij om (actie-) onderzoekend handelen in te zetten in de praktijk. De student werkt met betrouwbare informatie en zet dat direct in de beroepspraktijk in.

De Ad Accountancy heeft tot doel om nieuwsgierige financiële professionals op te leiden en besteedt daarom ieder semester aandacht aan een onderzoekende houding. Het panel heeft dit in met name de integrale leerlijn en in de Proeve van Bekwaamheid goed terug kunnen zien. De student leert tijdens de opleiding kleinschalig actieonderzoek te doen tijdens het werken aan beroepsproducten en tijdens het afstuderen. Zo maakt hij in het eerste semester van leerjaar twee bijvoorbeeld een risicoanalyse waar de student op basis van een analyse van het bedrijf een inschatting maakt van de belangrijkste risico's, de mogelijke gevolgen en oplossingen. De

module sluit af met een adviesbrief. In andere onderwijsonderdelen worden onderzoekvaardigheden gebruikt om bijvoorbeeld een investeringsselectie te maken. In april 2019 is op de locatie 's-Hertogenbosch een kennishub gestart, een academiebreed initiatief waar verbinding gelegd wordt tussen onderwijs, onderzoek en werkveld. Kennishub werft strategische partners voor de academie en doet onderzoek. Het panel vindt dit voor de verdere ontwikkeling van onderzoek bij de Ad een positieve ontwikkeling.

Het panel is van mening dat de opleiding voldoende aandacht aan onderzoekvaardigheden besteedt, passend bij het Ad-niveau.

Internationalisering

De opleiding volgt het hogeschoolbrede internationaliseringsbeleid bij de Ad-opleidingen dat ervan uitgaat dat elke Ad'er te maken krijgt met anderstaligen en/of samenwerkingspartners of klanten met een andere culturele achtergrond. Dit betekent dat de opleiding de student moet voorbereiden (samen) te werken in een multiculturele omgeving, effectief leert te communiceren met anderstaligen en kennis meegeeft van specifieke richtlijnen, wet- en regelgeving, eisen en gewoonten buiten Nederland in het eigen vakgebied.

Het panel stelt vast dat de opleiding dit op een goede manier doet. Iedere student komt gedurende zijn studie in aanraking met internationalisering doordat internationale bedrijven en interculturele samenwerking in het onderwijs als voorbeeld genomen worden. Bij de beroepsproducten wordt bovendien gerefereerd aan de internationale ontwikkelingen, zoals de Brexit en culturele verschillen tussen landen die mogelijk een impact hebben op de cijfers van de organisatie. Zo wordt bijvoorbeeld in het onderwijsonderdeel Masterbudget (eerste semester, leerjaar 2) gewerkt met een bedrijf dat goederen uit China importeert en vestigingen in Duitsland en Engeland heeft. Ook gebruiken de studenten gedurende hun opleiding verschillende internationaal gebruikte modellen, zoals het Canvas Business Model (module Ondernemingsplan, tweede semester, eerste leerjaar).

Wel adviseert het panel om in de modules meer aandacht te besteden aan de soft-skills die nodig zijn om te werken in een multiculturele omgeving.

Er is een aparte leerlijn Engels (4 EC) die de studenten opleidt om op minimaal B1 niveau te schrijven en te lezen en B2 niveau te spreken en te luisteren. De Academie in 's-Hertogenbosch heeft een naar het oordeel van het panel inspirerende omgeving ingericht om de studenten te verleiden te oefenen met de Engelse taal: een Engelse pub, compleet met Chesterfield stoelen en een openhaard waar de studenten en docenten alleen Engels mogen spreken. Hier worden ook af en toe informele bijeenkomsten georganiseerd.

Het panel is derhalve van mening dat de opleiding voldoende aandacht aan internationalisering besteedt.

Instream en leerroutes

Bij de opleiding stromen vooral mbo-4-studenten in en studenten met een havodiploma en met een andere achtergrond, bijvoorbeeld studenten die zich inschreven voor een bachelor, maar het bindend studieadvies niet hebben behaald. Veel studenten hebben een mbo-4-diploma administratieve dienstverlening. Het kost het vak boekhouden minder moeite dan andere studenten. De opleiding besteedt in de intake aandacht aan de reeds aanwezige (of afwezige) boekhoudkennis van de potentiële student. In de eerste tien weken van het eerste studiejaar organiseert de opleiding in 's-Hertogenbosch een extra cursus voor de studenten die extra

moeten werken aan hun boekhoudkundige vaardigheden. Het panel is verheugd dat de opleiding voornemens is dit ook op de locatie in Roosendaal aan te bieden. Na het behalen van de module BABE in het eerste jaar zijn de kennis en vaardigheden op het gebied van iedere student op hetzelfde niveau. De studenten die het panel op de bezokedag sprak, waren positief over de extra boekhoudcursus.

De opleiding heeft geen verschillende leerroutes voor verschillende groepen studenten. Wel zijn er voor studenten die zijn afgestudeerd passende leerroutes voor de bachelors Finance & Control en Accountancy ontwikkeld (standaard 4).

Begeleiding

De studenten houden gedurende de opleiding dezelfde studieloopbaanbegeleider, een rol die wordt uitgevoerd door een docent van de opleiding. Bij de studieloopbaanbegeleiding wordt de student begeleid bij zijn studievoortgang en in zijn ontwikkeling tot startbekwaam professional. Iedere student heeft in het eerste jaar van zijn studie tenminste vier gesprekken en twee in het tweede studiejaar (één in ieder semester). Op de bezokedag bleek dat er in de praktijk ook tussendoor veel contact is tussen de studieloopbaanbegeleider en de student.

Naast de studieloopbaanbegeleiding krijgt de student begeleiding bij de persoonlijke & vaardighedenleerlijn. Deze leerlijn is gekoppeld aan de eerste leeruitkomst waar de student een vijftal competenties laat zien: (zelf)kritisch, stelling durven nemen, nieuwsgierigheid, initiatief nemen, organisatiebewustzijn. De student krijgt per semester in deze leerlijn een tweetal individuele coachgesprekken waar de persoonlijke en professionele ontwikkeling centraal staan.

Docenten

De opleiding volgt een docent-studentratio van 1:24 en bestaat uit 5 docenten in Den Bosch en 4 docenten in Roosendaal. De aanstelling bedraagt minimaal 0,2 fte per docent. De teams bestaan uit een mix van docenten die ervaring hebben in het hbo-bachelor, mbo en in het werkveld. In het team is specifieke deskundigheid op het gebied van bedrijfsadministratie en bedrijfseconomie, fiscaal recht en bestuurlijke informatievoorziening (administratieve organisatie). Een overzicht van de docentgegevens laat zien dat er voldoende deskundigheid aanwezig is om het programma op een goede manier uit te voeren. Op iedere locatie heeft 50% van de docenten een mastertitel, hetgeen in lijn is met het beleid. De docenten hebben binnen de Ad met name een coachende en begeleidende rol waar de docenten in de bewoording van de opleiding op de visitatiedag functioneren als 'conducteur op de treinreis van de student' en prikkelende vragen stellen om de student te begeleiden tijdens zijn leerproces. Uit de op de bezokedag door de studenten gedeelde ervaringen bleek dat dit de docenten goed lukt. De studenten vertelden dat zij de docenten laagdrempelig en toegankelijk vonden en dat zij zich gezien en gekend voelden. Wel maakt het panel zich enigszins zorgen over de kwetsbaarheid die het werken in een klein team met zich meebrengt. Op de bezokedag bleek bovendien dat er sprake is van een relatief hoge werkdruk. Het panel vraagt de opleiding hier aandacht voor te hebben.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel: **voldoet**.

Het panel is van mening dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing, dat is gebaseerd op de wettelijke en hogeschoolbrede kaders. Bij de toetsing staan de beroepsproducten die de student gedurende de opleiding maakt centraal. De toetsvormen passen bij het programma en bij het Ad-niveau.

De opleiding volgt het vierogenprincipe, bij zowel de totstandkoming als bij de beoordeling van de toetsing. De borging van de toetsing is helder en degelijk. Het panel complimenteert de opleiding met het inwerktraject voor (aspirant-)examinatoren die niet alleen een goede scholing krijgen, maar de eerste periode ook in een buddiesysteem begeleid worden. Naar de mening van het panel voeren de examen- en de toetscommissie hun taken goed uit.

Onderbouwing

Toetssysteem

De beide academies hebben ieder een eigen toetsbeleid opgesteld, maar hanteren dezelfde uitgangspunten, gebaseerd op de visie op toetsing van de hogeschool. In de visie van de opleiding heeft toetsing twee functies: beoordelen in hoeverre de student de leeruitkomsten beheerst en stimuleren van de verdere ontwikkeling van de student. Hiervoor maakt de opleiding gebruik van zowel formatieve als summatieve toetsing. Het doel van formatieve toetsing is om lacunes op te sporen, de effectiviteit van het onderwijsproces te monitoren en zo nodig bij te sturen. De student krijgt feedback van zijn medestudenten, de docent en het werkveld.

In de opleiding staan de beroepsvraagstukken uit het werkveld centraal. Deze beroepsvraagstukken worden zoveel mogelijk gekoppeld aan projecten. De student toont middels het project of het beroepsproduct aan dat hij de betreffende leeruitkomsten op het juiste niveau beheerst.

Toetsen

De opleiding hanteert een variatie aan toetsvormen, passend bij de leerdoelen en leeruitkomsten. De opleiding heeft in de studiehandleidingen en de digitale leeromgeving aangegeven welke leerdoelen op welke manier worden getoetst. In iedere leerlijn worden passende toetsen gebruikt. In de integrale en de stageleerlijn levert de student een beroepsproduct op dat getoetst wordt aan de hand van vooraf geformuleerde kwaliteitseisen en gedragscriteria, in de vorm van een beroepsproduct, rapport, verslaglegging, proces- en reflectieverslagen, assessment of portfolio. De theoretische leerlijn kent kennistoetsen met open of meerkeuzevragen en casustoetsen. De persoonlijk & vaardighedenleerlijn omvat presentaties, ontwerp opdrachten en practicumopdrachten, maar ook zelf- en peerbeoordelingen. In de Engelse leerlijn wordt naast

schriftelijke vaardigheid ook de mondelinge vaardigheid getoetst door onder meer een sollicitatiegesprek met de student in het Engels te voeren.

Beoordeling en feedback

Het panel heeft een representatieve set van beoordeelde toetsen ingezien en constateert dat de beoordelingen navolgbaar en passend zijn. Ook de studenten, die het panel sprak, tonen zich tevreden met de beoordelingen en begrijpen de feedback die zij krijgen. Zij merkten bovendien op dat zij de rubrics helder vonden en richtinggevend voor hun handelen. Door de formatieve feedback zijn de cijfers volgens de studenten bovendien nooit onverwacht. De opleiding hanteert het vierogenprincipe consequent; ieder assessment wordt afgenomen door twee door de examencommissie aangewezen examinatoren.

In de integrale leerlijn werken de studenten in projectgroepen aan de beroepsproducten. Aan het begin van het project worden de studenten door de docent ingedeeld in groepjes. Ieder groepje sluit een samenwerkingsovereenkomst af. De studenten in 's-Hertogenbosch krijgen een gezamenlijk cijfer voor de opdracht dat voor iedereen gelijk is. Daarnaast krijgt iedere student een individueel (mondeling) assessment (30 minuten) dat afgesloten wordt met een voldoende of onvoldoende. In dit assessment toont de student individueel aan de stof te beheersen. Een voldoende beoordeeld assessment is voorwaardelijk voor het individueel toekennen van het groeps cijfer. Op de locatie Roosendaal krijgen de studenten voor de groepsopdracht wel een individueel cijfer dat per groeps lid kan verschillen. Het panel constateerde op de bezochtdag dat de opleiding voldoende maatregelen neemt tegen het meeliften van studenten. De studenten die het panel op de bezochtdag sprak, gaven wel aan een voorkeur te hebben voor een individueel cijfer, ook bij groepsopdrachten. Het panel adviseert de opleiding hierover na te denken.

Borging

Om de kwaliteit van de toetsing te borgen, zijn alle examinatoren BKE-gekwalificeerd. Er worden regelmatig kalibreersessies georganiseerd en er is tijdens teamstudiedagen aandacht voor toetsing. Op de bezochtdag bleek dat de kalibreersessies in sommige gevallen leiden tot aanpassing van de toets. Zo bleek het onderwijsonderdeel Kosten & Kostprijs (eerste semester, leerjaar 2) voor veel studenten een struikelblok en was het slagingspercentage laag. Naar aanleiding van het lage slagingspercentage en de uitkomsten van de kalibreersessies, is de opdracht aangepast en zijn meer ondersteunende colleges ingepland.

Het panel complimenteert de opleiding met een goed programma voor het inwerken en begeleiden van nieuwe collega's op het gebied van toetsing. Nieuwe docenten, die nog niet de BKE-cursus hebben afgerond en daarom nog geen examiner zijn, krijgen in hun introductieprogramma een halve dag over toetsing en een beoordelaarstraining. Op deze manier kunnen zij vanaf het begin meedenken over de toetsing. Wanneer zij hun BKE-kwalificatie behaald hebben, worden zij als beginnend examiner middels een buddysysteem begeleid door ervaren collega's.

De locaties in 's-Hertogenbosch en Roosendaal hebben ieder een eigen examen- en toetscommissie voor alle Ad-opleidingen van de betreffende locatie tezamen. De examencommissie functioneert als onafhankelijk orgaan en houdt toezicht op de kwaliteit van toetsing. Hiervoor hebben de examencommissies ieder een borgingsfunctionaris aangesteld en gemandateerd die een meerjarige agenda opstelt en uitvoert.

De toetscommissie opereert onafhankelijk van de examencommissie en ondersteunt de opleiding bij het ontwikkelen van toetsen:

- ✓ Toetsbeleid: advisering van de directie inzake het jaarlijkse actieplan en eventuele bijstelling van het toetsbeleid op grond van jaarlijkse evaluaties van de uitvoering van beleid;
- ✓ Toetsprogramma: gevraagd en ongevraagd advisering inzake de inhoud van het toetsprogramma van de opleiding vanuit het toetsbeleid;
- ✓ Toetsafname: ontwikkelt een format op basis waarvan examinatoren toetsen ontwikkelen, beoordeelt of toetsen voldoen aan dit format en stelt de toetsen vast.

De toetscommissie bekijkt alle kennistoetsen en nieuwe competentietoetsen vooraf.

Leden van de examencommissie (en toetscommissie) zijn verplicht de Senior Kwalificatie Examinering (SKE) te behalen. Ze zijn hiermee bezig.

In januari 2019 heeft de toetscommissie een toetsscan afgenomen op de locatie 's-Hertogenbosch, in dialoog met het team van de locatie Roosendaal. Aangezien op de beide locaties een overeenkomstig toetsprogramma gehanteerd wordt, zijn de bevindingen geldig voor beide locaties. Hieruit bleek dat het toetsprogramma een goede balans kent tussen beroepsproducten en kennistoetsen. De focus van het programma ligt op het toepassen van de geleerde kennis waarbij er ook aandacht is voor het toetsen van de individuele bekwaamheid. Er wordt dus op zowel groepswork als op individuele producten getoetst. Daarnaast is expliciet geworden welke toetsen deel uitmaken van het afstudeerprogramma. Op basis van deze toetsscan bleek de verantwoording van gemaakte keuzes beperkt vast te leggen. Er is dan ook een aanvulling geschreven in het opleidingskader. Aanvullend zal er in voorjaar 2020 een toetsscan worden uitgevoerd met het team van de locatie Roosendaal.

Het panel heeft geconstateerd dat de toets- en de examencommissie goed zijn voorbereid en geëquipeerd om hun wettelijke taken uit te voeren.

Afstudeerproces

De student studeert af met een Proeve van Bekwaamheid in het tweede semester van het tweede leerjaar. Gedurende deze periode werken de studenten aan twee of meer beroepsvraagstukken in hun afstudeerstage. De student werft de stageopdracht zelf en schrijft voordat hij start een Plan van Aanpak dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de afstudeercoördinator. Is dit plan van aanpak voldoende, dan mag de student starten. Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding hiervoor een goede lijst met criteria hanteert waarin naar zowel randvoorwaarden, zoals de grootte van de organisatie, als naar de inhoud gekeken wordt. De student laat gedurende dit semester zien dat hij zelfstandig een boekhouding kan voeren, externe verantwoordingsoverzichten kan voorbereiden en opstellen en een aanzet kan geven tot de beoordeling. De beoordeling geschiedt aan de hand van een portfolio met proces- en reflectieverslagen en feedback van de stakeholders en een assessment. De opleiding doet hiermee naar het oordeel van het panel recht aan de specifieke kenmerken van het werk van een financieel professional. De beroepsproducten, zoals een belastingaangifte, geven immers geen betrouwbaar beeld van de bekwaamheid van de student.

Daarnaast was het panel gecharmeerd van het feit dat de student in de afstudeerfase (en niet alleen daar) een helder en gestructureerd sjabloon krijgen waarbinnen ze moeten werken. Op

deze manier wordt de student uitgedaagd om goed na te denken over dagelijkse administratiewerkzaamheden en de basiscontrolewerkzaamheden.

In de Proeve van Bekwaamheid wordt de student ook gevraagd bewust na te denken over de competenties die hij ontwikkelde. Zo wordt de student naar de mening van het panel uitgedaagd na te denken over de eigen leervraag en wordt een basis voor levenslang leren gelegd.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel: **voldoet**.

Volgens het panel toont de opleiding in voldoende mate aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd. Het panel heeft een selectie van vijftien eindwerken kunnen bestuderen en vond het niveau over de gehele linie voldoende en de onderwerpen passend. Ook de beoordeling is adequaat.

Omdat dit een jonge opleiding is, zijn er nog weinig afgestudeerden. De alumnus die het panel op de bezochtdag heeft gesproken, was tevreden. Gezien de opbouw van de opleidingen, de mogelijkheden die de opleiding biedt om na het afstuderen door te studeren en academiebreed onderzoek naar deze mogelijkheden, heeft het panel er alle vertrouwen in dat de afgestudeerden hun weg goed zullen vinden.

Onderbouwing

Afstudeerprogramma

Het afstudeerprogramma bestond tot studiejaar 2019/2020 uit de Proeve van Bekwaamheid (de eindstage en de toetsing in semester 4, periode 7 en 8). Omdat het niet mogelijk was dat de studenten alle leeruitkomsten konden aantonen, aangezien de beroepsproducten, die de studenten in de laatste stage maken, verschillen, werd aanvullend ingegaan op de tien competenties om ook de soft-skills en hbo-5-niveau voldoende af te dekken. In de praktijk bleek dit nadelen te hebben en heeft de opleiding het afstudeerprogramma met ingang van 2019/2020 herzien.

Het afstudeerprogramma bestaat nu uit alle beroepsproducten in semester 3 en 4 en omvat nu 55 EC:

TOETSONDERDEEL	TOETSVORM	SEMESTER	EC	LU
Masterbudget	Verslag (advies + Budget) & Assessment masterbudget	Semester 3	6 EC	4, 6
Kosten & Kostprijs	Adviesverslag & Assessment	Semester 3	8 EC	4
Ontwerp en interpretatie Managementdashboard	Verslag (PVA en advies) + assessment	Semester 3	6 EC	4, 5, 6
Bouw Management-dashboard	Beroepsproduct en presentatie	Semester 3	3 EC	4
ICT-analyse	Verslag (scenario analyse ICS0 + werkstuk + presentatie	Semester 3	4 EC	4
Risicoanalyse	Verslag + presentatie cijferbeoordeling + assessment	Semester 4	5 EC	3, 4, 5, 6
Proeve van bekwaamheid	2 proces-/reflectieverslagen en een eindgesprek (n.a.v. stage)	Semester 4	23 EC	1, 2, 3
Totaal			55 EC	

Het panel is van mening dat het besluit het eindniveau niet meer uitsluitend in de Proeve van Bekwaamheid aan te tonen een goede is. De borging van het eindniveau is in de nieuwe opzet beter geregeld. Het complimenteert de opleiding met de snelle en adequate besluitvorming hieromtrent.

Afstudeerdossiers

Voor het beoordelingsproces van het gerealiseerde niveau heeft het panel vijftien eindwerken (Proeve van Bekwaamheid) uit het vierde semester bestudeerd. Deze studenten toonden alle eindkwalificaties aan in deze Proeve van Bekwaamheid. De eindwerken behelzen ondernemingen in verschillende branches, onder meer accountantskantoren van verschillende grootte, een organisatie in de gezondheidszorg, een digitaal marketingbedrijf en de fruitindustrie. Zo las het panel een Proeve van Bekwaamheid van een student die een dashboard voor managementinformatie voor een klein accountantskantoor heeft gemaakt. De opdrachtgever toonde zich, naar de mening van het panel terecht, zeer tevreden over het werk van deze student.

Het niveau van de afstudeerdossiers is overtuigend voldoende. De door het panel bestudeerde eindwerken waren bovendien inhoudelijk in orde. Ze getuigen over de hele linie van voldoende Ad-niveau. Ook de onderzoekmatige en methodische aanpak waardeert het panel over de hele linie als positief. De opdrachten waren passend voor het profiel van de opleiding. Volgens het panel onderscheidt de opleiding zich door het hoge niveau van de afstudeerdossiers. Door de gestructureerde begeleiding wordt de student gestimuleerd de lat hoger te leggen en wordt het niveau van de afstudeerdossiers opgetild. Het panel vindt dit een compliment waard.

Functioneren afgestudeerden

De opleiding bestaat pas sinds 2017/2018 als zelfstandige opleiding en daarom zijn er nog weinig alumni (de opleiding heeft 16 afgestudeerden). Uit academiebreed onderzoek blijkt dat de afgestudeerde Ad'ers over het algemeen snel een baan krijgen. In de helft van de gevallen bij het bedrijf waar de student eerst stageliep. Een minderheid gaat doorstuderen. Het panel heeft er, gezien de opbouw van het curriculum, alle vertrouwen in dat ook de alumni van de Ad Accountancy snel een baan in het werkveld kunnen vinden.

Met een succesvol afgeronde Ad Accountancy hebben de studenten een goede aansluiting met de bacheloropleidingen Finance & Control en Accountancy van Avans Hogeschool op de locaties 's-Hertogenbosch en Breda. De studenten kunnen deze bachelor in twee (F&C) of drie (Accountancy) jaar afronden. Het panel complimenteert de opleiding met de wijze waarop de aansluiting op deze bachelor voor de Ad-afgestudeerden ingericht is. De studenten volgen het tweede jaar van de bacheloropleiding en kunnen daarna doorstromen in de afstudeerfase van de bacheloropleiding Finance & Control. Voor de bachelor Accountancy volgen zij naast de beide semesters in het tweede jaar een aantal vakken in het derde jaar, lopen ze stage en volgen ze de onderwijsmodule die hen voorbereidt op de voor accountants verplichte toets (OAT). Hoewel het panel geen alumnus heeft gesproken die een dergelijk traject heeft gevolgd, kan zij zich voorstellen dat de opleiding de studenten op deze manier goed voorbereidt op het volgen en afronden van een bacheloropleiding. Wellicht stimuleert deze opbouw meer studenten om een bachelorsdiploma te behalen.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

Het panel heeft kennisgemaakt met een degelijke opleiding die zonder meer adequaat ingericht is. Het panel is onder de indruk van de wijze waarop de opleiding de vormgeving en inrichting van het curriculum passend heeft gemaakt voor de specifieke doelgroep Ad-studenten.

Het panel is gecharmeerd van de praktijkgerichtheid van de opleiding dat tot uitdrukking komt in het werken aan beroepsproducten in de integrale en stageleerlijn, maar ook in de inrichting van de andere leerlijnen.

Het systeem van toetsing is zonder meer adequaat. De opleiding heeft een bovengemiddeld goed inwerkprogramma voor (aspirant-)examinatoren. De introductiescholing voor nieuwe docenten zorgt ervoor dat zij zich vanaf het eerste moment van indiensttreding bewust zijn van het belang van goede toetsen en daarin ook mee kunnen denken. Het buddysysteem dat gehanteerd wordt voor nieuwe examinatoren zorgt ervoor dat nieuwe examinatoren goed ingewerkt worden.

Hoewel het werkveld nauw betrokken is bij de opleiding als partner bij de beroepsproducten, adviseert het panel op beide locaties een werkveldcommissie in te richten met daarbij speciale aandacht voor administratiekantoren. De opleiding heeft dan ook op strategisch niveau een gesprekspartner uit het werkveld.

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande voltijd Associate degree-opleiding Accountancy van Avans Hogeschool als **positief**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- Verander ook de officiële naam van de opleiding in Ad Finance. Op deze manier sluit de naam nog beter aan bij de inhoud van de opleiding en de beroepsperspectieven na de opleiding.
- Stel een werkveldadviescommissie voor deze opleiding in zodat de opleiding een strategische partner in het werkveld heeft waar opleidingsinhoudelijke zaken besproken kunnen worden.

Standaard 2

- Veel beroepsproducten in de integrale leerlijn worden gemaakt in samenwerking met accountantskantoren. Het panel adviseert hier een beter evenwicht in te zoeken en met name ook administratiekantoren te betrekken.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Tijdstip	Thema	Deelnemers
8.15 uur	Ontvangst	Panel: Directie AAAAd en AaA:
8.30 – 9.00 uur	Presentatie en gesprek	Directie AAAAd en AaA:
9.00 – 9.30 uur	Rondleiding panel	Kerndocent & Student AAAAd
9.30 – 10.45 uur	Bestudering van materiaal Spreekuur AS117	Panel
10.45 – 11.45 uur	Gesprek met docenten	Introductie door Kerndocent AAAAd Docent AAAAd Kerndocent Ada Docent Ada
11.45 – 12.00 uur	Pauze	
12.00 – 13.00 uur	Gesprek met studenten	Studenten leerjaar 1 en 2 van AAAAd (6 studenten) en AdA (3 studenten)
13.00 – 14.00 uur	Lunchpauze	Panel
14.00 – 15.00 uur	Gesprek met het werkveld en alumni	
15.00 – 15.45 uur	Gesprek Borging van kwaliteit (AAAAd en AaA)	Examencommissie Toetscommissie Opleidingscommissie
15.45 – 16.00 uur	Pauze	
16.00 – 16.30 uur	Tweede gesprek met het opleidingsmanagement	Directie AAAAd en AaA:
16.30 – 17.15 uur	Beoordelingsoverleg	Panel
17.15 – 17.30 uur	Terugkoppeling	Directies en team

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

De Zelfevaluatie voltijd Associate degree-opleiding Accountancy Avans Hogeschool

Bijlagen bij de zelfevaluatie:

Standaard 1:

Opleidingskader Ad Accountancy 2019

Onderwijs- en Examenregeling (OER) 2019-2020 inclusief examenprogramma

Beroeps- en opleidingsprofiel HBO-Bachelor Accountancyopleidingen

Landelijk Opleidings- en Beroepsprofiel Finance & Control 2016 (LOPFC 2016)

Standaard 2:

Opleidingskader Ad Accountancy 2019

Ontwerpkader AAAAd (RAC/Brabant)

AAAAd (2019) Onderzoekend handelen binnen AAAAd

Overzicht betrokken docenten

AAAAd (2019) Internationalisering binnen AAAAd

Visie op Onderwijs Associate Degrees voltijd (juli 2019)

NSE, 2017-2018

Standaard 3

Onderwijs- en Examenregeling (OER) 2019-2020 inclusief examenprogramma

Ontwerpkader AAAAd (RAC/Brabant)

Toetsbeleid AdA (2019)

Avans – AAAAd (2017) Toetsbeleid AAAAd

Standaard 4:

Afstudeerhandleiding Ad Finance inclusief beoordelingsformulier, rubrics

Eindproducten van de 15 geselecteerde studenten

Ter inzage op de bezokedag:

Studiehandleidingen

Representatieve selectie toetsproducten

Representatieve selectie studiemateriaal

Jaarverslag examencommissie